

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 29 јануари 2021 година, врз основа на примена жалба од Маја Јовановска, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Телевизија Канал 5 со прилогот насловен „Заложничката драма во Скопје траела од летото!“ го прекрши Кодексот на новинарите во членовите 7 и 8.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 18 јануари 2021 година, новинарката Маја Јовановска поднесе жалба за прилогот со наслов „Заложничката драма во Скопје траела од летото!“, објавен на 18 јануари 2021 година, на телевизија Канал 5 и на веб-страницата на медиумот (www.kanal5.com.mk).

Во жалбата се наведува дека во оспорениот прилог има нарушување на приватноста и незаштитена малолетна публика, односно дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 7 и 8.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со телевизија Канал 5 и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата. Директорот на медиумот, Иван Мирчевски само кусо одговори дека Канал 5 нема намера да комуницира со Советот за етика.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 7 и 8.

Член 7: „Новинарот ќе ја почитува приватноста на личноста, освен кога тоа е во спротивност со јавниот интерес“.

Член 8: „Начинот на информирање во случаи на несреќи, елементарни непогоди, војни, семејни трагедии, болести, судски постапки мора да биде ослободен од сензационализми“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 29 јануари 2021 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина.

Членовите на Комисијата заклучија дека оспорениот прилог произлегува од јавниот интерес, но не до степен неопходен за авторот да објави толкав обем на лични податоци и да навлезе во приватноста на лице за кое постои сомнение дека било жртва на семејно насилство. Се работи за исклучително сензитивна тема, за која новинарот морал да покаже повеќе емпатичност и дискреција во начинот на презентирање на податоците. Ова уште повеќе што

се работи за малолетно лице, кое ужива посебна заштита. Затоа, авторот на прилогот морал да внимава и да ги ограничи информациите кои можат да откријат или да укажат на трага што ќе доведе до идентификување на малолетник, жртва на насилство и со тоа да создаде потенцијален ризик од етикетање, виктимизирање и изложување на предрасуди на девојчето и неговата мајка. Комисијата се согласи дека во оспорениот прилог се објавени лични податоци кои упатуваат на нарушување на приватноста на малолетникот. Поконкретно, посочени се информации поврзани со возраста, здравствената состојба и со местото на живеење и адресата на малолетникот, а емитувани се и видео снимки од зграда, влез од зграда и балкони.

Оттука, Комисијата најде дека во прилогот е прекршен **членот 7** од Кодексот на новинарите, според кој, новинарот ќе ја почитува приватноста на личноста, освен кога тоа е во спротивност со јавниот интерес. Оваа отстапка е нагласена во следните цитати од прилогот:

„Голготата на малолетничката допре дел од соседите на Атинска број 12 за која, како што велат, слушнале од телевизија“, вели новинарката во прилогот.

„16-годишната девојка со денови нема излезено надвор од оваа зграда на улица Атинска“, вели новинарката во прилогот.

„Они се во друг влез, на први спрат. Она имаше некои нервни растројства, девојчето, а најверојатно и мајката“, вели сосетка, која е анкетирана на темата.

„Викаат, што имаш мислење за нејзе? Нетокму жена, што друго да кажам“, вели сосед, анкетирани на темата.

Кога известуваат за настани кои предизвикале болка и шок – новинарите, фоторепортерите и снимателите треба да покажат сочувство и дискреција. Медиумите не треба да обелоденуваат информации од кои на кој било начин може да биде идентификуван идентитетот на детето (како на пр. за семејството, местото на живеење, училиштето и сл.), а со цел тоа да не биде загрозувано или изложено на ризик. Во исто време, информациите околу здравствената состојба не смеат да бидат објавени без дозвола, освен доколку постои недвосмислен јавен интерес тоа да биде направено. Информации за приватниот живот на одредена личност можат да бидат објавени само доколку однесувањето на таа личност во приватниот живот има влијание врз јавниот интерес.

Во оваа насока, Комисијата констатира дека личниот живот на малолетникот, не може да се смета за јавен интерес за да преовладува над приватниот интерес. Комисијата оцени дека правото на јавноста да биде информирана не преовладало над правото на личноста да ја заштити својата приватност. Постои голема разлика помеѓу она што може да биде интересно за јавноста и она што е од јавен интерес да биде објавено.

Во продолжение, Комисијата заклучи дека во прилогот е прекршен и **членот 8** од Кодексот на новинарите, во делот дека децата и младите уживаат посебна заштита, особено кога се жртви на насилство. Дел од членовите на Комисија оценија дека во содржината има и елементи на сензационализам и дека сторијата можеби требало да се продлабочи и на институционално ниво, наместо релевантноста на информациите, во најголем дел, да се базира на изјави на соседи.

Во оваа насока, упатува и членот 16 од Конвенцијата за правата на детето на ОН (1990), според кој „ниту едно дете нема да биде подложено на произволно и незаконско мешање во неговата приватност или семејство, дом или лична преписка, ниту на незаконски напади на неговата чест и углед.“

* * *

При своето одлучување, Комисијата за жалби ги зеде предвид и:

* **Членот 25 од Уставот**, во кој се вели дека на секој граѓанин му се гарантира почитување и заштита на приватноста на неговиот личен и семеен живот, на достоинството и угледот.

***Членот 4 од Законот за заштита на личните податоци**, (2020) во кој се вели дека „личен податок“ е секоја информација, која се однесува на идентификувано физичко лице или физичко лице кое може да се идентификува (субјект на лични податоци), а физичко лице кое може да се идентификува е лице, чиј идентитет може да се утврди директно или индиректно, посебно врз основа на идентификатор како што се име и презиме, матичен број на граѓанини, податоци за локацијата, идентификатор преку интернет, или врз основа на едно или повеќе обележја специфични за неговиот физички, физиолошки, генетски, ментален, економски, културен или социјален идентитет на тоа физичко лице

***Декларацијата на Комитетот на министри на Советот на Европа за слободата на политичка дебата во медиумите** (872 состанок од 12.02.2004 година), во делот што потсетува дека остварувањето на правото на слобода на изразување со себе носи обврски и одговорности, за кои вработените во медиумите мора да водат сметка и дека тоа легитимно може да биде ограничено поради одржување рамнотежа помеѓу ова право и почитување на другите основни права, слободи и интереси заштитени со Конвенцијата (член 8).

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска, Ердџан Ахмет и Димитар Мицев.

Се обврзува телевизија Канал 5 (www.kanal5.com.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

